

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

TASVIRIY SAN'AT TARIXI
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar
Ta'lim sohasi: 110000 – Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi: 60111200 – Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi

Chirchiq – 2023

Fan/modul kodi TST304		O'quv yili 2025-2026	Semestr 5	ESTS-Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dasr soatlari 4	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil Ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Tasviriy san'at tarixi		60	60	120
I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – barcha tasviriy san'at turlarining: rangtasvir, dekorativ-amaliy san'at, grafika, xaykaltaroshlikning nazariy asosi sifatida bo'lajak pedagog rassomlarga borliqni ko'rib-kuzatish va idrok etish, yetuk rassomlarning ijodini o'rganib, taxlil qilish, jaxon tasviriy san'ati rivojlanishining asosiy bosqichlarini o'rgatish, san'at oqimlari va yo'nalishlari xaqida bo'lajak rassom pedagoglarga ma'lumot berishni maqsad qilib qo'yadi. Fanning vazifasi. Tasviriy san'at tarixi fanining kelib chiqishi va rivojlanishi, tasviriy san'at qonun-qoidalari, tasviriy san'at turlari, janrlari, yetuk tasviriy san'at arboblari, bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarini pedagogik jarayonga puxta tayyorlashda tasviriy san'at tarixi fanining ahamiyati, talabalarda badiiy tafakkur, ijodiy qobiliyat, ko'rib eslab qolish, fazoviy tasavvurni shakllantirish; san'at asarlariga nisbatan estetik munosabatni, go'zallikka bo'lgan muhabbatni rivojlantirish II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II. I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu: Tasviriy san'at tarixiga muqaddima. Tasviriy san'at tur va janrlari. Ibtidoiy jamoa tuzumi davri san'ati. 2-mavzu: Qadimgi dunyo san'ati: Qadimgi Sharqdagi quldorlik davlatlari san'ati. Qadimgi Misr san'ati. Old Osiyo san'ati 3-mavzu: Qadimgi Eron va O'rta Osiyo san'ati. Qadimgi Hindiston san'ati. Qadimgi Hitoy san'ati 4-mavzu: Qadimgi Yevropa antik san'ati. Qadimgi Yunoniston (Gresiya) san'ati. Ellinizm davri san'ati. 5-mavzu: Qadimgi Italiya san'ati. 6-mavzu: O'rta asrlarda Osiyo va Yevropa xalqlari san'ati tarixiga muqaddima. Ilk xristian san'ati. Vizantiya san'ati. 7-mavzu: O'rta asrlarda G'arbiy Yevropa san'ati. Varvarlar qirolligi va Franklar imperiyasi davri san'ati. Roman davri san'ati. Gotika san'ati. 8-mavzu: Qadimgi Rus san'ati.					

kom'aniyasi bosh taxririya. 2001 y.

X. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Abdullayev N. Jahon san'ati tarixi. T.: O'zbekiston, NMIU. 2007.
2. I.Raxmonov, A.Abduraxmonov, Chizmachilikdan ma'lumotnoma T.: «Alisher Navoiy nomidagi Milliy kutubxona». 2005
3. M.Xalimov, Z.Mirzaliyev, F.Ochilov. Chizmachilik (geometrik vaproektsionchizmachilik) T.: «Adabiyotuchqunlari», 2019.
4. Ахмедов Н.К. —Одам анатомияси (Атлас). Тошкент, 1996.
5. Baymetov B.B., Tolipov M.S. Plastik anatomiya. Kasb-hunar kollejlari uchun o'quv qo'llanma. Toshkent, 2005.

Axborot manbaalari

www.cspi.uz – Chirchiq davlat pedagogika universiteti rasmiy veb sayti
www.ziyouz.uz – Uz.Zienet kutubxonasi bazasi
www.edu.uz – O'zbekiston Respublikasi ta'lim portali
<https://www.natlib.uz/> -O'zbekiston milliy kutubxonasi

Fan dasturi Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan. 2023. y. 29. 11. 08. d. 14. 00. 00.

Fan/modul uchun mas'ul:

I.R.Abdurahmonov - —Tasviriy san'at va dizayn kafedrası dotsenti.s.f.n.

Taqrizchilar:

R.A.Xudoyberganov – Kamoliddin Bexzod nomidagi MRDI —Dastgoxli rangtasvirlar kafedrası professori, O'zbekiston Badiiy Akademiyasi a'zosi.
 Xakimov U.B. – Pavel Benkov nomidagi Respublika rassomlik maktabi direktori.

Mustaqillik davri O'zbekiston san'ati. Me'morchiligi, tasviriy san'ati, haykaltaroshligi, amaliy san'ati namoyondalari, ijodkorlari, rassomlari, amaliy san'at ustalari xayoti va ijodi haqida ma'ruza o'tkazish. Talaba tasviriy san'at tarixi va nazariyasi, kompozitsiya qonuniyatlari va plastik anatomiya, portret xarakteristikasi va psixologik yechim, mashxur rassom ustalarning ishlash texnologiyalari, kolorit tushunchasi, asarlarni yaratish tarixi, jahon tasviriy san'ati tarixida mavjud bo'lgan turli oqim va yo'nalishlar, tasviriy san'at asarlarini yaratishda tasviriy san'at tarixining ahamiyati kabi malakasiga ega bo'lishi kerak.
VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • Ma'ruzalar; • Interfaol keys-stadilar; • Seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • Guruhlarda ishlash; • Taqdimotlarni qilish; • Individual loyihalar; Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
IX. Asosiy adabiyotlar: 1. Laura Perdew Histori of art. 2005 y. Printed in the United States of America, North Mankato, Minnesota. An Imprint of Abdo Publishing www.abdopublishing.com. 2. Abdullaev.N. —San'at tarixi T-2/1 «San'at» nashriyoti 2001. 3. Ойдинов Н —Тасвирий санъат тарихидан лавхалар, Тошкент., Ўқитувчи 1997. 4. Абдуллаев Н.У. —Санъат тарихи (электрон ўқув қўлланма) 2005. 5. Н.Ойдинов. Аждодларимиз санъати ва э[т]икоди. Тошкент. Ўқитувчи 1992 й. 6. O'zbekiston san'ati. Toshkent —Sharq nashriyot-matbaa aksiyadorlik

9-mavzu: III - XIX asrgacha bo'lgan O'zbekiston san'ati 10-mavzu: Italiyada Uyg'onish davri san'ati. 11-mavzu: Niderlandiya, Germaniya, Fransiya va boshqa G'arbiy Yevropa mamlakatlarida Uyg'onish davri san'ati. 12-mavzu: XVII - XIX asrlarda Jahon san'ati. 13-mavzu: XX asr Jaxon san'ati. 14-mavzu: XIX asr oxiri - XX asr O'zbekiston san'ati 15-mavzu: Mustaqillik davri O'zbekiston san'ati III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1. Tasviriy san'atining kelib chiqishi. Tasviriy san'at tur va janrlari. Ibtidoiy jamoa tuzumi davri san'ati. 2. Qadimgi dunyo san'ati: Qadimgi Sharqdagi quldorlik davlatlari san'ati. Qadimgi Misr san'ati. Old Osiyo san'ati 3. Qadimgi Yeron va O'rta Osiyo san'ati. Qadimgi Hindiston san'ati. Qadimgi Hitoy san'ati 4. Qadimgi Yevropa antik san'ati: Qadimgi Yunoniston (Gresiya) san'ati. Yellinizm davri san'ati 5. Qadimgi Italiya san'ati 6. O'rta asrlarda Osiyo va Yevropa xalqlari san'ati tarixiga muqaddima. Ilk xristian san'ati. Vizantiya san'ati. Qadimgi Rus san'ati 7. O'rta asrlarda Garbiy Yevropa san'ati. Varvarlar qirolligi va Franklar impEriyasi davri san'ati. Roman asri san'ati. Gotika asri san'ati. 8. III - XIX asrgacha bo'lgan O'zbekiston san'ati 9. Italiyada Uyg'onish davri san'ati. Uyg'onish davri san'atining rivojlanishida antik san'atining o'rni. Protorenessans davri san'ati. Ilk Uyg'onish davri san'ati XV asrda Florensiya san'ati. Florensiya - Uyg'onish davri uchog'i sifatida. 10. Yuqori Uyg'onish davri san'ati. XV asr oxiri va XVI asr boshlarida Italiya ijtimoiy tuzumidagi o'zgarishlar. Rim va Venetsiyaning ilgor san'at o'chogiga aylanishi. Venetsiya tasviriy san'at maktabi. Venetsiyada Yuqori Uyg'onish davri san'ati. XVI asrning 2-yarmida Venetsiya san'ati. So'ngi Uyg'onish davri san'ati. Manerizm 11. Niderlandiya, Germaniya, Fransiya va boshqa Garbiy Yevropa mamlakatlarida Uyg'onish davri san'ati. 12. XVII - XX asr Jaxon san'ati. 13. XX asr Jaxon san'atiga umumiy ta'rif. XX asr Yevropa san'ati. 14. XIX asr oxiri - XX asr boshlarida O'zbekiston san'ati. XX asrning

birinchi yarmida O'zbekiston san'ati. XX asrning ikkinchi yarmida O'zbekiston san'ati

Mustaqillik davri O'zbekiston tasviriy san'ati. Mustaqillik davri san'atining o'ziga xos jixatlari xaqida umumiy ma'lumot. Mustakillik davrida vujudga kelgan O'zbekiston tasviriy va madaniy hayotidagi o'zgarishlar.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. San'at turlari.
2. O'zbekiston hududida ibtidoiy davr san'ati.
3. Qadimgi Yevropa antik san'ati 4. O'rta Osiyo miniatyura maktablari.
5. O'rta asrlarda Sharq mamlakatlari san'ati
- Amir Temur va Temuriylar davri san'ati
7. O'zbekiston tasviriy san'ati tarixining rivojlanishiga xissa san'atshunos – olimlar
8. XX asr Jaxon san'ati
9. K.Behzod va Xirof maktabi.
10. Naqqoshlik san'ati.
11. Temuriylar davri me'morchilik san'ati.
12. Zamonaviy me'morchilik san'ati.
13. Toshkent shahrida barpo etilgan XV asr me'moriy komplekslari.
14. O'rta asrlarda Samarqand me'morchiligi.
15. O'rta asrlarda O'rta Osiyo miniatyura san'ati.
16. Tasviriy san'at janrlari.
17. Rus tasviriy san'ati. Mustakillik davri O'zbekiston tasviriy san'atida turli okim va yo_ 19. 1917-1932 yillarda O'zbekiston dastgohli rangtasvir san'ati.
20. 1930-1950 yillarda O'zbekiston me'morchiligi.
21. 1930-1950 yillarda O'zbekiston rangtasvir san'ati.
22. 1960-1990 yillarda O'zbekiston me'morchiligi.
23. 1960-1990 yillarda O'zbekiston rangtasvir san'ati.
24. 1960-1990 yillarda O'zbekiston haykaltaroshlik san'ati.
25. Istiqlof davrida O'zbekiston mahobatli rangtasvir san'ati.
26. Mustaqillik davri san'atining o'ziga xos jixatlari 27. Mustaqillik davri O'zbekiston haykaltaroshlik san'ati
28. Mustaqillik davri O'zbekiston tasviriy san'ati.
29. Mustaqillik davri amaliy bezak san'ati

30. Mustaqillik davri O'zbekiston me'morchilik san'ati

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

“Tasviriy san'at tarixi” fanining san'atda tutgan o'rni; san'atning paydo bo'lishi tarixi, qadimgi dunyo san'ati, qadimgi Italiya antik san'ati, O'rta asrlar Yevropa san'ati, Uyg'onish davrida G'arbiy Yevropa san'ati, XVII-XVIII-asrlarda Yevropa san'ati, XVII-asr oxiri XVIII-asr birinchi yarmida Rus san'ati, XVIII - asr oxiri XIX-asr birinchi yarmida Rossiya san'ati, XVIII-asr oxiri XIX-asr birinchi yarmida Yevropa san'ati, XIX-asr o'rtasi XX-asr boshida jahon san'ati, XIX-asr o'rtasi XX-asr boshida Yevropa san'ati, XIX-asr oxiri va XX-asrda O'zbekiston san'ati, mustaqillik davri O'zbekiston san'ati. Talabalar tasviriy san'atga oid maxsus iboralar, tasviriy san'at tur va janrlari, turli davr va mamlakat ijodkorlarining ism va familiyalarini, ularning asosiy asarlarining nomlarini va shu asarlari bilan jahon san'atiga qo'shgan hissasi haqida **tasavvur va bilimga ega bo'lishi;**

Talaba tasviriy san'at tarixi darslarini rejalashtirish: Turli davrlarda va mamlakatlarda yaratilgan va jahon san'atining nodir yodgorliklari, durdonalari deb tan olingan me'morchilik, tasviriy san'at, xaykaltaroshlik, amaliy san'at naomunalari bilan tanishtirish. Jahon san'atida yorqin iz qoldirgan me'morlar, xaykaltaroshlar, rassomlar va amaliy san'at ustalari xayoti va ijodi bilan tanishish. San'at turlarini bilishi, portret, natyurmort, maishiy, animal, tarixiy, manzara, batal, marina kabi turli janrlarda bajarilgan asarlarni ajrata bilishi va mualliflarini hayoti va ijodini o'rganish.

Me'morchilikda, tasviriy san'atda va haykaltaroshlikda paydo bo'lgan oqim va uslublari (Antik, Uyg'onish davri san'ati, Barokko, Karavadjizm, Klassitsizm, Rokoko, Romantizm, neoklassitsizm, impressionizm, postimpressionizm, puantilizm, kubizm, avangardizm, syurrealizm, suprimatizm) bilan tanishish. Talabalarga tasviriy san'at tarixi mashg'ulotlarini tashkil etishda san'at asarlarini tahlil eta olish, yaxshi o'zlashtiruvchi va boshlovchi o'quvchilar bilan individual darslar olib borish, o'quvchilar ijodiy ishlarini baholay olish **ko'nikmalariga ega bo'lishi;**